

bila z vsako, količkaj ugodno izjavo od vladne strani. Sedaj je v zagati; naprej ne more, ker nastopiti bi morala opozicijo najskrajnejše vrste, odkloniti proračun i. t. d., — a tega storila ne bode, ker ima za seboj skušnjo 11letne brezvspešne opozicije, — nazaj ne sme, ker sicer ji odpadejo volilci do zadnjega.

Gledé na ta moralni poraz levice je vendar čudno, da je ona numerično zmagala. In res kaj tacega nima primere v nikakem parlamentu. To daje v istini mnogo misliti in žal, da se druge stranke moralnega poraza levice tudi veseliti ne morejo. Levici so pomogli do zmage češki glasovi, to je glasovi stranke, s katero stoji levica v najhujšem boji; to je nenaravno in je vzrok, da nikdo ni z včerajšnjim izidom zadovoljen. Levica ne, ker ji nakana, izsiliti se večji vpliv na vlado izpodtela, Čehi ne, ker niso niti za las omajali Taaffejevega stališča in ostale parlamentarne stranke ne, ker previdevajo, da je sodelovanje s Čehi skoraj da izključeno.

Ni ga še bilo slučaja v novem državnem zboru, kakor včerajšni, ko bi bil vsakdo rekel, da bodo tu Čehi s strankami desne strani skupno postopali. Za dober pomen se je smatralo solidarno postopanje pred nedavnim, ko se je desnica v impozantni večini dvigala za razžaljene Čehi in njih državno pravo. Temveč se je smelo pričakovati, da bodo Čehi sedaj, ko ni šlo proti vladi ampak proti levici, drugim skupinam na desnici pritegnili s svojimi glasovi. Saj je šlo zato, da se poniža stranka, katera je Čehom najbolj napoti, katera je, ker je po številu preslaba, z drznim čelom od vlade zahtevala, da ji le-ta preskrbi, potrebno večino, da ji bode mogoče, ne zmeneč se za zakon in pravico, postiti druge narode. Tej stranki niso smeli pomagati Čehi do numerične zmage, to temmanj ker je bilo mogoče na več načinov izogniti se temu.

Recimo, da Čehi odklanjajo vsakoršne dogovore z vlado, za katere bi bilo njim treba storiti prvi korak. V tem slučaji bili bi lahko s primerno izjavo zavarovali svoje opozicijsko stališče in lahko glasovali proti levici. Bil je pa tudi še drug razlog, kateri bi jih moral dovesti do tega. Vprav vprašanje zaradi češkega ministra je bilo, katero je dalo levici povod, da je vprizorila krizo. Čehi so se bili izrazili, da zahtevajo tacega ministra. Tudi to razmerje, ki jih bilo moralo napeljati na to, da bi bili glasovali proti levici. In naposled, če na nekaki način niso hoteli glasovati proti levičarjem in za dispozicijski zaklad, — bili bi lahko po primerni več ali manj slovesni izjavi zapustili zbornico ter prepustili levičarje njihovim osodi. Luegerjeva stranka, ki stoji proti vladi tudi v najskrajnejši opoziciji, je uvaževala političen moment ter za ta slučaj zapustila svoje opozicijsko stališče, samo da je mogla vdariti po združenih levici.

In kaj bode nasledek včerajšnjega glasovanja? Vlada videč, da na desnici ne dobi po nikakem večine, dajala bode prostovoljno levici koncesije, katerih si izsiliti ni pustila. Da ji je in da ji mora na sodelovanji levice vkljub zadnjih dogodkov ležeče biti, kaže to, da grofa Kuenburga

ostavka še ni sprejeta. Vse to opravičuje našo skrb za razvoj političnih razmer v bližnji bodočnosti.

Politični pregled.

Državni zbor bode že 17. t. m. odšel na božične počitnice, ne da bi rešil budget. To ni mogoče, ker levica dela vse mogoče ovire. Za prazne stvari potratijo se po celi dnevi. Nadaljeval bode državni zbor budgetno debato še le v marci, ker bodo v januarji in februarji zborovali deželni zbori.

Položaj. — Grof Kuenburg je sicer dal ostavko, ali ministerstvo neče njegove ostavke priporočati cesarju, da jo vsprejme. Bode li grof ostal pri svojem sklepu ne vemo, govori se pa, da pojde na daljši dopust in tako počaka, kako se razmere zaobrnejo. Grof Taaffe ne mara odpustiti Kuenburga, da tako ohrani še vedno most, ki vodi do levičarjev.

Hohenwartov klub najbolj bode levičarje. Njih listi celo trdijo, da je jedino to povod, da se z grofom Taaffejem ne morejo sporazumeti, ker se neče odreči zvezi s tem klubom. Ta klub je največja ovira, da se levičarjem njih presrčne želje ne izpolnijo. Zato pa tudi vsa nemška liberalna glasila od največjih dunajskih listov do najmanjših provincijalnih hudo zabavljajo proti temu klubu.

Mladočehi na noben način nečejo zveze z desnico, ker se menda boje, da bi zgubili popularnost. Po našem mnenju Mladočehi pač ne koristijo češkemu narodu, če iz nasprotstva proti desnici ali pa proti vladi pri važnih glasovanjih podpirajo levičarje. Na vlado se posebno jezé, ker se je grof Taaffe izjavil, da se on drži ustave in dualizma.

Sedanji politični položaj in Madjari. — Vsi madjarski listi se hudujejo na grofa Taaffeja, da se je jel približevati desnici. Bojé se, če konservatizem se bolj očvrsti v Avstriji, da bode to vplivalo na Oggersko. Posebno jih je pa seveda strah, ko bi se pri nas okrepčali Slovani v toliko, da bi se upali upirati celo dualizmu, ako bi Madjari še nadalje zatirali Slovane. Sicer je pa čisto naravno, da Madjari na vse mogoče načine podpirajo naše levičarje, ker oboje na skrivaj vodi židovstvo, ki ima od liberalizma in narodnih razporov največ dobička.

Oggersko. — Budimpeštanska kazina je bila priredila banket v čast ministerskemu predsedniku Wekerlu. Banketa so se udeležili zastopniki vseh strank in se je videlo, da se gospodje mej seboj bolje sporazumejo, nego bi kdo sodil po dogodkih v parlamentu. Posebno so vsi bili jedini, da mora biti na Oggerskem le jeden, seveda madjarski narod.

Francija. — Republičanski predsednik Carnot pooblastil je Brissona, da sestavi novo ministerstvo. Ta je nalogo vzprejel in se trudil vstreči želji predsednikovi, toda zamanj. Ko je uvidel, da nalogi ni kos, je isto odklonil. Istotako storila sta tudi Bourgeois in Perier. Sedaj pozval je Carnot Ribota dosedanjega ministra vnanjih rečij, kateremu se je tudi v resnici posrečilo sestaviti novo ministerstvo. Sam prevzel je predsedstvo in ministerstvo vnanjih rečij, Loubet ministerstvo notranjih rečij, Rouvier finančno, Freycinet vojno, Burdeau ministerstvo mornarice, Develle poljedelsko, Siegfried trgovinsko, Charles Dupuy naučno in Viette ministerstvo javnih zgradb.

Nemčija. — V državnem zboru pričela se je minoli teden proračunska debata. Državni kancelar Caprivi je priporočal vzprejem proračuna in poudarjal, da je vojaška predloga v neločljivi zvezi s proračunom. V proračunu se sicer kaže 5 milijonov mark primankljeja, a znovimi davki, s katerimi se bodo dohodki povišali za 58 milijonov mark, moč bo pokriti primankljaj in dobiti potrebnega denarja za vojsko. Večina govornikov se odločno izreka proti vsakemu novemu davku in

proti vzprejemu vojaške predloge. — Vojaška predloga kot taka prišla bo v zbornici v razpravo najbrže že danes.

Srbija. — Znan je boj, ki se bje v Srbiji mej liberalci in radikali. Četudi je imela liberalna vlada s početka le malo privržencev in ni bilo misliti, da bi zamogla pri prihodnjih volitvah v skupščino prodreti, je sedaj že skoraj gotovo, da bodo radikali pri teh volitvah podlegli in da si liberalna vlada zagotovi potrebno večino. Posebno v oči bodel je liberalce radikalni mestni zastop v Belemgradu. Jeli so agitovati, da naj se mestnemu zastopu izreče nezaupnica. Uspeh je bil dovoljen in večina meščanstva podpisala je nezaupnico. Vsled te nezaupnice se je po zakonu mestni zastop razpustil in razpisale nove volitve, pri kojih bodo brez dvombe zmagali liberalci. Tako so radikali z nasiljem vlado izgubili še to postojanko. Vidi se pač iz tega, koliko zmore stranka, na kateri strani je vlada.

Bolgarija. — Finančni minister Načević se je odpovedal. Koburžan je ostavko vzprejel. Načevićevega odstopa je baje kriv ministerski predsednik Stambulov. Načeviću že dolgo ni ugajala samovoljna politika Stambulovova, in zato je pletel neko spletko, da bi tega mogočnega odstranil, toda ni se mu posrečilo. Stambulovo glasilo „Svoboda“ sicer zatrjuje, da so bili odnošaji mej Načevićem in Stambulovom dobri, in da je bilo postopanje Načevićevo po vsem korektno. Ker pa je finančni minister v kljub temu vztrajal pri storjenem koraku, je pač soditi, da je na napominanem vzroku njegovega odstopa gotovo vsaj nekaj resnice. Posle finančnega ministra prevzel je začasno vojni minister. Načević pride najbrže zopet za bolgarskega zastopnika na Dunaj, kjer je bil poprej kot tak že dlje časa. — Stambulov baje dela na spremembo ustave v Bolgariji. Odpraviti hoče določbe o svobodi tiska in skrajšati število poslancev. Koburžanovi potomci morajo biti pravoslavne vere to se bode pa s spremembo ustave predrugačilo in število ministrov je pomnožiti.

Obrtnija.

Nekoliko o našem orodju.

(Dalje.)

Pri kovinskem obrtu nahajamo tudi raznovrstnih dlet. Obliko imajo prizmatično in ojstrina je brušena v kotu 45—70 stopinj. Če je ojstrina dolga, dobimo pločato dleto (Flachmeissel), če je ozka, križasto dleto (Kreuzmeissel), če je pa zakrožena, nastane okroglo dleto (Rundmeissel). Da odsekamo železo, vzamemo kladivu podobno na sajeno dleto (Stielmeissel), ter ga z vdarci poženemo v dotični kos, ali pa denemo kos na sekač (Abschrötter), katerega pritrdimo navzgor v nakovalu.

Kedar odstranjamo manjše dele, n. pr. pri graviranju, cizeliranju itd. nadomeščamo negotov vdarec kladiva s sigurnim pritiskom svoje roke. Najbolj znano orodje te vrste je dletce ali dolbilo (Stichel, Grabstichel), ki je vsajeno v lesenem rogu. Prorez takemu dletcu, more biti zelo mnogovrsten, n. pr. rombičen, trikoten, pravokoten, ovalen, eliptičen, trapecu podoben itd.

V opisovano vrsto orodja spadajo tudi ščipalne klešče, s katerimi odščipljujemo dratove in druge tanjše kovinske dele. Ojstrina takih klešč je časih napravljena na strani, tako da klešče ne prijemljejo v črti, ki je

paralelna z osjo klešč, temveč v črti, ki stoji pravokotno na osi.

b) **Obličji.** Ako hočemo narediti popolnoma ravne ploskve, ali pa natančne predpisane brazde, utore in sploh profile, rabimo obličje. Lesni delavec ima večino lesen oblič, ki sestoji iz trupa ali omarice (Kasten) in jeklene kline (Stahlklinge). Klina moli nekoliko iz dna dletovega ter je navadno nagnjena 45 stopinj. Poseben lesen klinec jo trdno drži v omarici. Lesna omara brani, da se les pred dletom ne kolje. Kedar jemljemo debele oblanice, vzamemo klino z zakroženo ojstrino, ki močno moli iz špranje omarične. Tak oblič se zove kosmač (Schopp-hobel,) ker dela na kosmato. Dotično ploskev pogladimo potem z ličnikom (Schlichthobel), ki ima uže premo črtno ojstrino. Ako hočemo, da se oblanica takoj odlomi, ko je bila odrezana, denemo na klin še jedno jekleno pločo, ki oblanico takoj vpregne in zlomi, ko se prikaže v obličovo ustje. Tak oblič ima torej dvojni klini in pravimo mu dvoreznik (Doppelhobel).

Z opisanimi obličji obdelujemo ravne in tudi izbočene ploske. V vzbočene ali vdolbljene ploskve pa ž njimi ne moremo segati. Zato je treba dati obličem posebne oblike, ki so nadalje vzrok, da ločimo pri tem orodju 4 različne temeljne vrste. (Dalje nasl.)

Razstava v Plovdivu.

IX.

Veliko pozornost je tudi nase obračal paviljon ruščuškega okrožja. Že vnanjost tega pavilijona je jako mična. Zgrajen je bil dve nadstropji, kar je pa bilo potrebno, ker bil postavljen mej varnski in stanimaški paviljon. Da ni bil višji od teh dveh, bil bi zgubil ves efekt.

Da se je zgradil tako lep paviljon in tako lepo priredila razstava predmetov v njem, se je zahvaliti v prvi vrsti okrožnemu upravitelju N. T. Obretenovu in pa članom okrožne komisije. Okrožje je za svojo razstavo tudi jako mnogo žrtovalo. Vsaka občina je prinesla svoj obolus. Tako se je bila zbrala svota 30000 levov ali frankov. Paviljon je zgradil inženir Todor Toneva, kateremu dela zgradba vsa čast.

Izmej razstavljenih predmetov je pred vsem omeniti, da je mašinist pri železnici Ruščuk-Varna razstavil zrak zgoščujočo trombo. Pri tej trombi je poseben manometer, ki kaže zračni tlak v trombi. Ta priprava je potrebna, da se pri prevelikem tlaku tromba ne razpoči. Ta tromba je prirejena za domače škropljenje, ali tudi za gašenje ognja. Pripravno je pa tudi za učno sredstvo v kakem šolskem kabinetu. V ta namen se bode menda tudi rabila, kajti izročila se je ruščuski gimnaziji.

To okrožje bilo je razstavilo lepe tkanine in pletenine, največ izdelki domačega obrta, kakeršnih ni bilo drugje v razstavi. Sedlarske in jermenarske izdelke je razstavil Mehmed Molha Ahmedov iz Ruščuka. Razstavljena sta bila tudi lan in konoplja, kakeršna se pridelju-